

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: v soboto, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kafipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrlet 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja „S“ sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašiti in poslati se računijo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 3 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

S O Č A

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrid.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati leco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le uredništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici v Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Na Francoskem in pri nas.

V osvoboje ljudi iz krempljev občne-mu blagru škodljivih in državi nevarnih elementov prednjači celi Evropi Francoska, v kateri je prispel do viske prav te dni boj proti klerikalnim šolam, ki so spodjedale v francoskem ljudstvu moralno in narodno podlago ter izpodkopavale veljavo države in vlade, da bi čim bolj vezale ljudstvo od sloja do sloja na črno in rjavo suknjo, kateri naj bi bili vsi doc-la p.korni in slepo udani. Dne 18. t. m. je govoril v francoski zbornici ministrijski predsednik Combes znamenite besede: „Samostanski učenec pozna le en svet: samostan, in ves njegov pouk je v protislovju z modernim družbo. Ta pouk je nevarnost za moralno in narodno enotnost našega naroda“. Prav je imel Combes, kajti klerikalna šola nima namena širiti učenca obzorje ter ga vstvarjati sposobnega, da gleda svet s svojimi očmi ter si ustvarja svojo sodbo o raznih pojavih v življenju, marveč klerikalna šola stremi le za tem, da se dviga veljava in moč duhovskega stanu, ker se odgoja v njej ljudi le enostransko ter se jim kaže le ono v pretirani luči, kar služi klerikalizmu. Elementi, ki prihajajo iz klerikalnih šol, so nevarni za moralno in narodno enotnost ne le francoskega naroda, marveč vsakega, tudi našega. To pač bridko čuti mo na svoji lastni koži. Klerikalizem se je zajedel prav v Avstriji v vse sloje človeške družbe tako, da gledajo njega nositelji ponosno in samozavestno naokoli, prepričani, da sta jim nadvlada in merodajni vpliv v izvestnih krogih zagotovljena se za dolgo dobo časa. Cela naša država trpi na tem neizmerno ter se ne more pomiriti in razviti do onega pravega napredka, ki jej tiče po njeni legi, ali kaj trpimo še le mi! Naš narod gine pod blagoslovljeno pestjo klerikalizma....

Na Francoskem uničujejo premoč klerikalne šole, ki je glavna podlaga vspešnega razvitka klerikalnih stremljenj, tam osvobojajo ljudstvo iz jarma izsesalcev in izkorisčevalcev, pri nas pa tičimo še globoko v oblasti klerikalizma na celi crti. Vse gre na

roko reakcionarcem, ki so na merodajnih mestih persone gratissime, ves glavni tok vladne politike gre za tem, pridobiti reakcionarcem čim trdnjša tla povsodi, takisto tudi gledé šole. Moč duhovske gospode na šolo je v Avstriji še velikanska, ta moč dosega, kar hoče, in proti tej moči ni še nikakega vspešnejšega sredstva, ker ima zaslonbo pri vladi in povsodi tam, odkoder bi se moralo delati za resnični blagor ljudstva, za omiko in za napredek. Reči se mora pa tudi, da so klerikalci agili ter da zastavljajo vse svoje moči proti odporu, kadar se pojavi proti njim tu ali tam. Kaj počenjajo le pri nas, in kaj počenjajo na sploh v celi Avstriji! V glavnem pa skušajo dobiti šolo popolnoma v svojo oblast. Dasi je njihova moč na šolo res še vedno velikanska, vendar niso zadovoljni še s tem, marveč popolno komando hočejo imeti v šoli. V tem boju za šolo povečujejo svoje delovanje zlasti od takrat, odkar so dobili priliko, da proglasaajo za pokrovitelja „katoliških“ šol samega našega prestolonaslednika. Velikansk vrisk je šel po klerikalnih gajih, ko je prevzel prestolonaslednik pokroviteljstvo nemškega katoliškega „Schulvereina“, proslavljali so ga na vse načine, in posamezni agitatorji so brezvestno izkoriščali to v svoje nelepe namene, kakor da so na najvišjih mestih proti sedanjim šolam ter da mora preiti zopet v roke duhovnih gospodov.

Značilno pa je to: na Francoskem iztrebljajo vpliv „katoliških“ šol, ker se je pokazal nevarnega obstoja države in morali ljudstva, od nas pa so nesli te dni papežu sliko prestolonaslednika kot pokrovitelja „katoliških“ šol v Avstriji. Kje smo še za Francijo? Na Francoskem zapirajo klerikalne šole, v Št. Vidu pri Ljubljani pa hočejo še le odpreti skofove zavode, ki imajo enak namen, kakor so ga imele francoske sedaj zaprte šole. In pri nas je bil kupil pokojni kardinal Böckmanovo vilo v enak namen. — „Katoliško“ vseučilišče v Solnogradu!! — Kje smo še?! In prav Slovenci smo izvoljeni, da največ trpimo pod silo klerikalizma ter da se prav z našim narodom delajo eksperimenti slični onim na Francoskem....

Klerikalizem je brezнародen. To smo povedali že stokrat, in to se je pokazalo tudi na Francoskem. Zato pa pravi Combes, da je klerikalni pouk nevarnost tudi za narodno enotnost. Da, klerikalizem je mednarodni, narodnost mu je smrtni gréh, zato pa se tudi klerikalci nikdar ne ogrevajo za narodnostne boje, marveč le za svojo veljavo, ter se v to svrhu zvežejo, ako jim kaže, tudi z belcebubom! To vidimo tudi pri avstrijskih klerikalcih in v obili meri pri naših, ki se ne strašijo nikakega sredstva in narodnega izdajstva, ako jim le kaže, da se utrdi njihova pozicija. Zgodovina klerikalizma pri nas Slovincih je pač najsijajnejši dokaz, kako pogubonosni za ljudstvo je klerikalizem, in kako so klerikalci, kadar so na vrhu. Boj proti tej zajedi pa je boj za osvoboje ljudstva iz krempljev, ki ga davijo, ta boj je svet boj, in se mora izbojevati tudi v Avstriji. Daleč smo še za Francosko. Pri nas se šele utrjuje od vseh strani ono, kar so na Francoskem razbili, ali upati vendar smemo, da bo govoril tudi na Dunaju kedaj kak Combes, da je klerikalizem velika nevarnost za državo in narode, ter da nastopijo časi, ko se pomete s klerikalnim vplivom na šole in ljudstvo. Ne pride še jutri do tega, težavni boji čakajo še prave prijatelje ljudstva, ali kadar dobi isto svoje prave zastopnike, prikorakamo morda tudi mi počasi za Francosko. Sej si pa vendar ne moremo misliti, da nam je tolmačiti v najslabšem pomenu besede oni rek: Austria erit in orbe — ultima!!

D slovanski vzajemnosti.

Na Krasu, 25. marca 1903.

Mnogo se piše, še več se govori o slovanski vzajemnosti. Pri vsaki javni in ne-javni priliki so srca polna vzvišenih bratskih čutov, soglasja in bratoljubja. — Gorki ob-jemi, iskreni poljubi, trdna, nerušljiva zagotovi-laradnosti so vez slovanske vzajemnosti. In človek bi res mislil, da se blizu čas svetovnega slovanskega nadvladja.

Toda bratomorni boj v domači hiši ne ruši le vezi vzajemnosti, ampak krati tudi vid in ne dopušta vspešnega delovanja za

obstane kruto teptanih, politično uničenih in narodno umirajočih bratov.

Prvi korak Rusije, da poslovanje Fin-landsko, je vzbudil največje ogorčenje v Nemcih in grozno je zasumelo po nemških listih. Vseučilišni profesorji Germanije in blažene Avstrije so se predrznili povzdigniti protestujoči glas v peticiji na cara v korist Fincev. —

V nemškem „reichstagu“ so se čule opetovno interpelacije glede ogerskih Šva-bov, in ne davno o tem je odgovoril nemški kancelar grof Bülow na tako interpelacijo trdeč, da imajo Nemci in Madjari na Oger-skem slične cilje in naravne vezi proti Slo-vanstvu. —

V italijanskem parlamentu so Imbriani, Barzilai in drugi zagovarjali irredentovsko tendence avstrijskih Lohov. — Na Dunaju — kjer je pač v obilici nerešenih narodno-gospodarskih vprašanj — se zanimajo in stavljajo celo interpelacije v korist rumun-skih židov.

To je pač jasno dokazilo, da se neslo-vanski narodi pečajo prav intenzivno s so-brati v tujini, in da ne dopuščajo kar mir-nodušno njih narodno ugonobitev.

Le Slovan gleda apatično in se ne gane, če mu tudi brata za bratom umore. Tu pa tam (in to sporadično) nahajamo v naših listih mirna poročila o izven vsake postave in zakona živečih Slovskih. — Res je sicer, da se nahajajo Slovani na celi obmejni crti v defenzivnem tu pa tam v ofenzivnem boju proti sovražnim narodom, kateri boji absor-birajo malone vse duševne in gmotne moči. A to ni še vzrok, da se prepušča na milost in nemilost bratske narode krvoločnemu so-vražniku.

Gostoljubnost, globoko vkoreninen čut svobodoljubja in ognjevit temperament, ki je dical toliko ponosnega magnata, kakor pro-ste-ga čikozja, je pridobil Madjarom mnogo simpatij in laskavi epiteton viteškega naroda. Slovani so pretakali v bratski zvezi kri za narodno in politično osvoboditev Arpadovih potomcev. —

Kar je večjih duševnih sil v Madjarih, je slovanske krvi. Kosuth, Petöffi, Zrinjski in drugi — Slovani čiste krvi — dičijo kot prvi

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje)

Ta želja je bila tako močna, da ga je mikalo, pograbit sekiro ali meč ter sekati drevje ob cesti. Čutil je, da bi mu odleglo, ako bi se zopet dobro raz-majal. Bil bi rad pognal svojega konja v skok, toda ona spredaj sta jezдила tako počasi, da sta konja komaj prestavljala noge, ne spregovorivši ni besedice med seboj. Ko je videl mali Janko, dasi jako zgo-voren, da sestra ne mara govoriti, je končno tudi umolknil.

Toda ko so bili že blizu Zgorelic, je prevladala Čehova žalost njegov srd na Čtana in Volka. »Ne bilo bi mi žal niti moje krvi, samo da te potolažim, toda kaj naj sedaj nesrečnež storim? kaj naj ti rečem?« Morem ti reči k večjemu to, da mi je on na-ročil, naj se ti poklonim. Bog daj, da bi ti to služilo v tolažbo!«

Po tem razgovoru s samim seboj, požene konja k Jagjenki.

»Milostiva gospodična!...«

»Ti jezdiš za nama?« vpraša ga deklica, kakor sprebudivši se iz sna. »Ali mi hočeš kaj povedati?«

»Pozabil sem, kar mi je naročil moj gospodar, da naj vam sporočim. Pred odhodom iz Spihova me

je poklical k sebi ter mi dejal: »Pokloni se gospo-dični iz Zgorelic, kajti nje v sreči ali nesreči nikdar ne pozabim, a to za vse ono,« pravi, »kar je storila za-me in za strica; naj jej Bog poplača ter jo ohrani pri zdravju.«

»Bog povrni tudi njemu za dobro besedo,« odvrne Jagjenka. Na to doda s tako čudnim glasom, da se je Čehu skoro popolnoma stajalo srce:

»In tudi tebi, Glava!«

Razgovor se je za trenutek pretrgal. Mladenič je bil vesel, da jej je to povedal in rekel je sam sebi: »Ona si niti ne misli, da jej nisem povedal resnice... Na to jame še znovič iskati v svoji domišljavi glavi, kaj bi jej še rekel, ter spregovori čez nekaj časa:

»Gospodična!...«

»Kaj hočeš?«

Hotel sem samo povedati, kar sem že staremu gospodu v Bogdancu dejal, da je Jurandova že propala na veke in da je on nikdar ne najde, ako bi mu pomagal pri tem celo sam veliki mojster.

»To je njegova žena,« odvrne Jagjenka.

A Čeh odkima z glavo.

»Kakšna žena je to?...«

Jagjenka mu ne odgovori ničesar, toda doma po večerji, ko so Janko in mlajši bratje že odšli spat, zapove, naj prinesó vrč medice in, obrnivši se k Čehu, ga vpraša:

»Nemara bi tudi ti rajše šel spat? Rada bi še nekoliko govorila s teboj.«

Čeh, dasi je bil truden, je bil pripravljen govo-riti če treba celo do jutra. Jela sta se razgovarjati in

on jej je natančno izpovedal vse dogodbe Zbiškove, Jurandove, Danušine in svoje.

IX.

Matija se je pripravljaj na pot, toda Jagjenka se cela dva dni ni prikazala v Bogdancu. Večinoma se prebila ta čas v posvetovanju s Čehom. Še le tre-tjega dne, v nedeljo, jo je srečal stari vitez na poti v cerkev. Ona je šla v Krešnju s bratom Jankom in z znatnim številom oboroženih hlapcev, ker ni bila gotova, da Čtan ali Volk ne prežita na njo, ako sta nemara že ozdravela.

»Jaz sem po maši itak hotela priti k vam v Bog-danec,« reče Jagjenka, pozdravivši Matijca, »ker se imam z vami marsikaj pomeniti. A tudi sedaj moreva govoriti o tem,«

Po teh besedah odjezdi naprej iz kroga svojih spremljevalcev, ker očitvidno ni hotela, da bi oni čuli njun razgovor. Ko je bila že tesno poleg Matijca, ga je vprašala:

»Torej vi nameravate jutri zatrdno oditi?«

»Ako Bog dá, jutri, ne pozneje.«

»V Marburg?«

»Nemara v Marburg, nemara pa tudi ne. Kakor nanese potreba.«

»Torej čujte me. Dolgo sem premišljevala, kaj naj storim in sedaj vas hočem povprašati za svet. Poprej, dokler je bil še oče živ, in dokler je še opat bil zdrav, bilo je vse drugače. Čtan in Volk sta si domišljevala, da jednega od nju vzamem, ter se vza-jemno ovirala. A sedaj ostanem brez vsake obrambe,

madjarsko politično in slovstveno zgodovino. A Madjari so že davno pozabili, nogoče nikoli poznali, kaj so bili Slovani ogerski državi.

Vsled brezmejno hestirne in brezobzirne, sistematizirane in od najvišjih mest dovoljene madjarizacije nemadjarških plemen ogerske države zginjavajo videzno slovanski narodi onkraj Litve. Najhuje preti v narodnem obziru Slovakom. A tudi Srbi, Hrvati in bogati gospodarsko neodvisni katoliški Srbi v nekdanji srbski vojvodini v čistočem Banatu se udajajo mirnodušno usodi. V njih iščeš zaman plemenitega čuta samosvoštva in narodnega ponosa. Povsod mrtvaška mlačnost in grozno narodno brezbrizje. Le tu pa tam kak sibeek naroden pojav. In ta je takoj uničen vsled madjarske brezobzirnosti, narodne strasti in smešnega šovinizma. In tako hira in hira in slednjič konča vsako narodno gibanje neusmiljeno teptanih nemadjarških plemen. Znani slovaški rodoljub, časnikar in pisatelj Svetozar Hruban, je bil pred par dnevi obsojen na večjo denarno globo in dvamesečno ječo, ker je objavil članek, v katerem je opisal grozne krivice, ki se gode Slovakom. In tu ne vskipi Vseslovanom kri! Mirno in hladnokrvno poročajo listi izživajoča po maščevanju kričeča dejstva.

To mora končati. Pokazati moramo svetu, da smo Slovani svesti si gospodujoče bodočnosti, združeni in solidarni. Pokazati moramo svetu, da ne dopuščamo naš narodni živeli uničujoče politike, in naj vodi to, kdorkoli hoče. Od Urala do Balkana naj zvozi mogočni glas edinega Slovanstva in naj odmeva v vzpodbujajo v karpatskem gorovju, v planjavah Banata, in kjerkoli živi tlačen in zaničevan Slovan.

Bliza se vseslovanski časnikarski shod. Ta je v prvi vrsti poklican, da pokaže in dokaže slovansko vzajemnost in da najde modus v rešitev tužnih pod krutim jarmom Madjarstva in v neznošnih težkočah vzdihujočih bratov. —

Iz Spincičevega govora.

(Dalje.)

Dalje se je dotaknil tudi razmer v občini Dekani, občinskih volitev v Čresu in v Miljah, o ljudskem štetju pa je rekel:

O spletkarenjih in falzificiranjih na ljudskem štetju v Istri in v Trstu sti govorili interpelaciji poslancev Spinciča in tovarišev od 8. februarja 1901. in 10. maja 1901., torej v času, ko bi je bilo možno še popraviti. Vidite, gospoda moja, kakove rezultate dosežemo polagoma na ljudskem štetju! V letu 1851. je bilo v Primorju po računih barona Czoerniga vsega skupaj 333000 Slovencev in Hrvatov, 185.000 Italijanov, torej skoraj dve tretjini Slovanov in ena tretjina Italijanov. V letu 1890. je bilo 346.000 Slovencev in Hrvatov in 294.000 Italijanov. V teh 40 letih je torej število Slovanov naraslo le za 13000, ono Italijanov pa za

109.000 (Čujte! Čujte!) Uradne številke za leto 1900. mi niso znane. Zagotavlja pa se mi, da toliko število Slovencev v Trstu, kolikor Hrvatov v Istri, ne le da ni poraslo, ampak da je celo padlo, a število Italijanov močno naraslo. Med tem, ko smo imeli leta 1851. skoro dve tretjini prebivalstva, smo sedaj že quasi pari. (Čujte!) To je dokaz v številkah o nevtralnosti, o jednaki dobrohotnosti, o jednaki skrbi vlade za obe plemeni v Primorju. (Živahni mej-klici.)

Ali so vladni organi krivo steli in se pokazali neobjektivne in nenevtralne, ali pa so resnično steli in je tudi v tem iskati dokaza, da se, ko se je število Hrvatov in Slovencev tako močno zmanjšalo, ne postopa proti njim enako nevtralnno in enakomerno dobrohotno in skrbno. Kajti eno prebivalstvo se ne manjša, med tem ko se drugo večja, ako bi vlada imela enako skrb za ene in druge.

Tudi v cerkvi je krivica! Celó v cerkvah — in o tem ni nikakih interpelacij — se pod pritiskom vlade in različnih oblasti godi gorostasna krivica Hrvatom in Slovincem. Iz raznih cerkva so se zadnja leta izgale hrvatske in slovenske propovedi, da-si so te cerkve obiskovane največ od Slovencev oziroma Hrvatov. (Čujte!) V mnogih cerkvah, v katerih so se pod benediktinskim gospodstvom, še do pred 50, 60, 70 leti, vse funkcije vršile v slovanskem jeziku, tudi sv. maše, propovedi, molitve, tam se je vse to v teh sto letih avstrijskega vladanja popolnoma uničilo, da se sedaj izpred oltarja ne moli niti en „Oče naš“ ali „Zdrava Marija“. (Čujte!) Tako daleč je že prišlo s politiko vlade v primorskih pokrajinah, da se obso delovanju vlade same vzgajajo in nameščajo v župnijah taki duhovniki, ki se ne morejo sporazumeti z ljudstvom, ali pa se tuči — nočejo! (Čujte!)

To vse so stvari, ki spadajo v resorč gospoda ministerskega predsednika kakor voditelja ministerstva za notranje stvari. Ali še nekaj drugega spada v njegov resorč. To so namreč gospodarske stvari. Prebivalstvo po deželi v Istri — to so Hrvatje in Slovinci — se nahaja v jako reugodnih razmerah. To je bilo že opetovano, v mnogih govorih, interpelacijah in predlogih, podrobno opisano, in sicer poprej od gospoda dra. Laginje in mene, a potem ponovno od mene. Zbornica poslancev se je ozirala na to, ko je med drugim vsprejela predlog gospoda dra. Kathreina oziroma proračunskega odseka, s katerim predlogom se je vlada poziviljala, naj stavi konec bednim razmeram v Primorju, posebno pa v Istri. (Čujte!) Tudi vlada sama je pripoznala žalostni položaj kmečkega prebivalstva v Istri — to je hrvatsko in slovensko prebivalstvo — a posledice vsemu temu, sklepom zbornice, pripoznanju od strani vlade vidimo v proračunskih postavkah za l. 1903. Tam najdete le dve postavki za ceste in dve za dela na obrežjih Kvarnera, in čisto nič drugega; nič za me-

lioracije, nič za osušavanja, nič za vodne zgradbe, sploh nič za gospodarske potrebe tega prebivalstva po deželi, ki je, kakor znano, toli siromašno!

Tozadevno smo jaz in moji tovariši dne 10. decembra 1902. uložili interpelacijo, v kateri se navajajo mnogi tozadevni govori, interpelacije in predlogi; istotako se je interpelacija dotaknila velikega siromaštva, ki vlada izlasi v krajih severa Istre, v okraju Podgrad in na kvarnerskih otokih. Glede teh otokov je bilo tudi predloženih več peticij ministerstvu za notranje stvari in tudi drugim ministerstvom; izlasi je bila odposlana spomenica glede bede v občini Orlec, iz katere je možno razvideti, da nikjer v Evropi, niti ne v turskih pokrajinah, ne vladajo take razmere, kakor v Orlecu. Do danes se ni zgodilo ničesar, da-si sem rečeno spomenico že dne 15. oktobra m. l. izročil gospodu ministerskemu predsedniku, in sicer od strani tamošnjega župnega administratorja, ki ne more več gledati, kako ljudje tam trpe!

O podpori bednim. Glasom „Triester Zeitung“ znaša ves kredit za lajšanje bede na vsem Primorskem 175.000 kron. — Od teh je določenih 120.000 K za okraj Gradiška (Poslanec Verzeznassi: V 22 občinah je toča pobila vse pridelke) — ali pustite me, da izgovorim — in 55.000 K za vse drugo Primorje, za vso Istro! Jaz privoščim to prebivalcem okraja Gradiška; naj se jim da, če je potrebno, tudi več, toda vzeti bi bili morali ozir tudi na veliko bedo izlasi v sodnem okraju Podgrad in na kvarnerskih otokih in naj bi ne bili določili samo 55.000 K za vso Istro, znesek, ki ne zadošča niti za par občin ali za en sodni okraj. Tu se vidi jasno, gospoda moja, tisto dobrohotnost in tisto skrb vlade za hrvatsko in slovensko ljudstvo.

Iz prakse v pravosodstvu je znamenit ta-le slučaj: „Dne 21. aprila t. l. se je vršila pred c. kr. deželnim sodiščem v Trstu kakor kazenskim sodiščem neka porotna razprava. Zastopnik privatnega tožitelja, dr. Stanič, je začel svoj govor v slovanskem jeziku, a je izjavil ob enem, da je pripravljen govoriti tudi v drugem v deželi navadnem jeziku, ako bi porotniki ne umeli slovanskega jezika. Na to je pripomnil predsednik razprave, deželni sodni svetnik dr. Pederzoli, da je zastopniku privatnega tožitelja pač dovoljeno, da govori slovanski, hrvatski in eventuelno tudi nemški, ali to le tedaj, ako se pritegne sodiščni tolmač, ker razpravni jezik na deželnem sodišču v Trstu da je izključno italijanski“. (Čujte! Čujte!) Gospoda moja! To se je zgodilo na deželnem sodišču, ki leži v okrožju, v katerem je večina prebivalstva slovanske — slovenske ali hrvatske narodnosti. Nadalje smo jaz in moji tovariši dne 24. oktobra 1902. uložili interpelacijo glede postopanja na porotnem sodišču v Trstu. To je bil slučaj Škrk. Pozneje je bil ta slučaj ugodno rešen, to je, odrejena je bila nova razprava in naložena sodišču v Gorici;

kako pa je poskrbljeno za bodočnost, to nam ni znano. Neka druga interpelacija je od 7. novembra 1902.; v tej so pritožbe radi postopanja raznih sodnih oblasti na različnih razpravah, sosebno v Trstu, katero postopanje nikakor ne kaže na nevtralnost in jednako dobrohotnost vlade. V seji zbornice poslancev od 27. februarja smo jaz, dr. Ferri in tovariši uložili interpelacijo, glasom katere se od okrajnega sodišča Volosko, v katerem bivajo skoro izključno Hrvatje, izdajajo Hrvatom italijanske kazenske razsodbe.

Domache in razne novice.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani daruje 10 kron star rodoljub v Furlaniji.

Umrl je v Trstu g. Josip Funtek, c. kr. poštni asistent.

Premeščen je iz Ljubljane v Gorico poštni asistent g. Šorli.

„Russkij krnžok“ v Gorici vabi h koncertu, kateri priredi v soboto dne 4. aprila v prostorih „Slovenske Čitalnice“ s sledečim vspeedom: 1. Anton Dvofak: Legenda. I. in II. Glasovir. 4-ročno. 2. a) Dr. B. Ipavec: „Če na poljane rosa pade“ (Aleksandrov) b) A. Dargomyzskij: „Dušečka devica“, sopran-solo. 3. Seb. Bach: „Simfonija“, dvoje goslij in glasovir. 4. F. S. Vilhar: a) „Mornar“, b) „Kam“, poje gosp. Janko Krsnik. 5. F. Grbič: „Rožmarin“, trospev z glasovirjem. 6. G. B. Voigt: „Lepa mlinarica“, romanca za flavto z glasovirjem. 7. Hildbach: „Ptice slovo“, dvo-spev. 8. Fr. Grbič: a) „Milostinka“, b) A. Nedvč: „Ljubici“, poje g. Janko Krsnik. 9. „Živa podoba“, petje. Čveterospev. 7. četek točno ob 8. in pol zvečer. — Vse točke se bodo vršile brez presledkov. Iz posebne prijaznosti sodeluje g. Janko Krsnik iz Ljubljane. Vstopnina 1 K: Sedeži 1.—2. vrste 2 K; 2.—4. vrste 1 K 50 vin.; od 5. vrste dalje 1 K; gg. kandidatnje vstopnino in nenum-riran sedež 1 K; gg. dijaki vstopnine 40 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

„Slovenec“ v živo zadet — grozi. — „Soča“ je objavila v 23. številki članek „Ali je duhovnik res kaj več nego navaden človek.“ — Na to sem prejel nekaj častilk, čes: to je bil zopet izborni članek, ki je povedal premnogo resnic v povsem dostojni, da elegantni obliki, kar klerikalce toliko občutneje nakreše in ožigosa v očeh onega čitajočega občinstva, ki misli s svojo glavo. — Da se mi ne bodo pripisovale zasluge, katerih nimam, moram izpovedati, da je prišel oni članek iz drugega peresa. Jaz sem ga čital šele v štetnem od-tisku, a reči moram, da mi je jako ugajal; spremenil nisem niti pičice. — To je zopet dokaz, da „Soča“ more izhajati danes i brez mene, ne da bi bilo s tem kaj pomagano klerikalcem in drugim nasprotnikom našega naroda. Da, povedano jim bodi javno, da „Soča“ ostane taka, kakoršna je, tudi brez

(Dalje v prilogi.)

ali pa bom sedela v Zgorelicah za ograjo kakor v ječi; kdo vé, če mi ona ne povzroči kaj hudega? Recite sami, ali temu ni tako?

»Dá,« odvrne Matija, »tudi jaz sem že mislil na to.«

»A kaj ste izmislili?«

»Ničesar nisem izmislil, toda nekaj ti moram reči, namreč to, da prebivamo v poljski deželi, kjer so za nasilje, povzročene deklici, odločene v postavi grozne kazni.«

»Prav, to vem, toda ali je mar težavno priti čez mejo. Vem tudi, da je Šlezija poljska krajina, da se pa ondi knezi neprestano prepirajo med seboj. Ako bi tega ne bilo, bil bi moj oče še sedaj živ. Ondi se tudi nahajajo že Nemci, ki doprinašajo vsakršna nasilja, in kdor se hoče med njimi skriti, ta se lahko skrrije. To je gotovo, da bi se lahko uprla Čtanu in Volku, toda jaz moram misliti tudi na svoje brate. Ako mene ne bo tukaj, utegne biti mir, ako pa ostanem v Zgorelicah, Bog vé, kaj se utegne pripetiti? Nastanejo zopet napadi in poboji, a Janko je že dovršil štirinajst let in moja moč je preslaba, da bi ga mogla dalje brzdati. Zadnjič, ko ste mi vi prišli na pomoč, je stekel on naprej in ko je Čtan udaril po ljudeh z buzdovanom, je le malo manjkalo, da mu ni razbil glave. Janko je že govoril družini, da hoče oba pozvati na dvoboj na poteptani zemlji. Pravim vam, da tu ne bo miru in tudi bratom se utegne prigoditi kaj hudega.«

»Zares, da sta ona prava pasja brata, ta Čtan in Volk,« reče Matija živo, »toda po otrocih vendar ne bosta stegovala svojih rok. Pfuj, to storé le Križarji.«

»Po otrocih ona ne sežeta, toda v gneči ali, — kar pa Bog varuj! — v slučaju požarja utegne se lahko zgoditi nesreča. Kaj naj še rečem! Stara Sotje-hova ima jako rada moje brate, kakor svoje otroke,

radi česar jim ne bo nedostajalo varstva, toda brez mene bodo oni še varnejši nego z menoj.«

»Mogoče,« odvrne Matija.

Na to bistro pogleda deklico in jo vpraša:

»Nü, kaj torej nameravaš?«

A ona mu odvrne z zamolklim glasom:

»Vzemite me s seboj.«

Dasi si je Matija lahko domislil, kakšen bo konec tega razgovora, se je vsekakor močno začudil, vstavil konja in rekel:

»Boj se Boga, Jagjenka!«

Ona je pobesila glavo ter odgovorila tužno in plaho:

»Nočem ničesar skrivati, ali tajiti pred vami. Glavač in vi trdite, da Zbišek ne najde Danuše nikdar več in Čeh si domišljuje še kaj hujšega. Bog mi je priča, da jej ne želim ničesar slabega; naj jo Mati božja ubrani in reši! Ona je bila Zbišku ljubša nego jaz, in zoper to ni pomoči. Takšna je že moja usoda! Ali glejte, dokler je Zbišek ne najde, ali, ako je sploh nikdar ne najde, kakor sami pravite, nü — pa...«

»Nü, kaj!« vpraša Matija, vidé, da prihaja deklica v čim dalje večjo zadrego.

»Pa nočem biti ni Čtanova, niti Volkova, nočem biti nobenega...«

Matija si zadovoljen oddahne.

»Mislil sem si, da si nanj že pozabila,« reče jej.

Ona pa mu odvrne še bolj otožno:

»Ej, kako neki?«

»Nü, kaj torej hočeš? Kako naj te popeljem s seboj med Križarje?«

»Saj ni treba med Križarje. Jaz bi le hotela priti k opatu, ki leži sedaj bolan v Seradcu. Ondi nima nobene prijateljske duše poleg sebe, ker njegovi »špil-mani« se gotovo bolj brigajo za pijačo, nego za njega.

Vsekako pa je to moj boter in dobronik. A ko bi tudi bil zdrav, rajše bi se zatekla pod njegovo varstvo, ker njega se ljudje bojé...«

»Ne bom ti branil,« odvrne Matija, ki se je celo veselil tega sklepa. Poznavaje dobro Križarje, je bil trdno uverjen o tem, da Danuša ne uide živa iz njihovih rok.

»Samo nekaj ti povem,« je dejal, »da ima človek z dekletom na poti dokaj trda.«

»Nemara s katero drugo, toda ne z menoj. Doslej se še nisem z nikomur borila, vsekako pa zá-me ni nič novega vzeti v roke lok in prenašati napore na lovu. Jaz prenesem vse, kar bode treba. Zá-me se ne bojte, oblečem Jankovo obleko, svoje lase spravim v mrežico, se opašem s pasom in prjedom. Janko je sicer mlajši, toda navzlic temu ni niti trohico manjši od mene ter mi je celo tako podoben, da naju celo oče ni mogel razločiti, ko sva se v šali enkrat spreoblekla. Boste videli, da me ne spozna ni opat niti kdo drugi.«

»Niti Zbišek?«

»Ako ga sploh vidim...«

Matija se za trenutek zamisli, na to pa se nasmešne ter reče urno:

»Ali Volk iz Brezove in Čtan iz Rogova, ta dva se bosta vjedala.«

»Naj se vjedata! Huje bi bilo, ako bi odrinila za nami.«

»Nü,« ne boj se! Star sem že, toda za nju je bolje, ako mi ne prideta v roke. Ne svetujem nobe-nemu, da bi se me lotil. Z Zbiškom sta se že srečala in ga spoznala.«

Tako se razgovarjaje sta dospela v Krešnjo. V cerkvi je bil tudi stari Volk iz Brezove, ki je sedaj pa sedaj vrgel na Matijca svoj mračen pogled, toda

mene, kajti — in to je moje zadoščenje! — vzgajal sem hrabro četo, ki lahko vsak hip nadaljuje moje delo...

Zdi se, da je rečen članek hudo razburil posvečene živce pobožnih urednikov tam pri „Slovencu“, rimsko-katoliškem lažnjivcu ljubljanskega škofa Antona Bonaventure, kajti kar zbesneli so in izlili ves strup svoje liguorijanske morale na mene.

Klerikalni petelin sicer kaj radi uči: „ne glej na osebo, marveč na stvar; — ne brigaj se za to, kdo piše, marveč, kaj je napisano.“ — v tem slučaju pa so me kar proglasili piscem članka in potem udri kolikor mogoče surovo naravnost po moji osebi! Taki so klerikalci vedno in povsod, kajti črna banda brez vesti, brez časti in poštenja je bila, je in ostane podla svojat, katere se vsi narodi otresejo edino le z leskovim mazilom, in ako to ne bo zadostovalo — s polenom. Vse Kristove nauke so vrgli med staro šaro židovskih pravljic starega zakona, a vzor jim je liguorijanski talmud, ki obsega jeden sam smoter: strahovlada klerikalne sodrge nad celim svetom, a sredstva v ta namen: laž, obrekovanje, natolcevanje, terorizem, bojkot... vica, pekel in nebesa. —

„Slovenec“ se ni zadovoljil le z običajnimi izbruhi katoliške pobožnosti, marveč je šel še dalje: začel je — groziti. To sredstvo je tudi zapisano nekje v liguorijanskem talmudu med jako uspešnimi; ali da nimajo „Slovenec“ grožnje prav nikake dotike s člankom v „Soči“, za to se pobožni Kristovi učenci ne brigajo. — Povem pa jim, da me njihove grožnje le zabavajo, ker so mi dokaz, da je „Soča“ s čisto resnico stopila klerikalnim lovskim psom tako krepko na rep, da se bolešno zvijajo in zbesnelo tulijo, kazaje pri tem s strupeno steklino zalite zobe, s katerimi bi me radi razgrizli. — Ali moja koža je že ustrojena proti taki klerikalni zlobi, da me podobno popadanje steklih psov nič več ne vznemirja. Saj so me hoteli kar zadušiti že l. 1899. („Gorica“) s pikantnimi namigavanji, govorili so kar o „treh ljubech“ itd., in od tedaj so ponavljali v različnih varijacijah isto pesem, — ali s kakšnim uspehom? Jaz sem ostal, kar sem bil, za škofa ne kandidujem in maše mi nikdo ne more vzeti, drugače pa sem vedno enako neizprosno bojevnik proti pogubnim rovarstvom klerikalnih sleparjev. Danes je moje stališče trdnjeje nego kdajkoli prej. — Klerikalni vzorec iz l. 1899. je izdal spricevalo sposobnosti poznajsim „Tutti frutti“, ki so kakor grozen Damoklov meč nad glavami razsajajočih dervisev v črni suknji. — Ako hoče „Slovenec“ dati spricevalo sposobnosti novi seriji „Tutti frutti“, katerih premnogi komaj čakajo, in so nas založili z gradivom vsaj za par let, tedaj ga jaz tu prosim, naj to stori brez obotavljanja. Kar se mene tiče, bom znal dati odgovor, da bo dolgo šumelo po ušesih samemu Antonu Bonaventuri ter bo gotovo srbelo po imunni koži rimskega

odgovornega urednika. L. 1899. me je klerikalna zloba preveč zalila, ali tekom časa sem postal neobčutljiv in na to stran, da bi mogel dati zdaj povsem hladnega srca odgovor, kakoršen zasluži brezobraznost katoliških urednikov vrhovnega glasila za častikrajo. Vse one klerikalne junake pa, katerih fotografije bi osrečile slovensko javnost, naj pojdejo v Ljubljano zahvalit „Slovenec“ urednike, ki menijo, da je treba ponoviti osebnostni umazani boj, ki se je bil pričel že l. 1899. ter se — maščeval nad klerikalnimi očeti. Zdaj pa začnite! A. G.—k.

Kaj je šlo gor in gre dol? — Članek, ki je razburil katoliške junake tam okoli „Slovenca“, je končal s stariim, modrim rekom hribovskih priprostitih kmetičev: „Vera po farjih gor po farjih dol!“ — Ta pregovor ni iznajdba nove dobe, ko se bije boj proti klerikalizmu, marveč je že star, jako star. In ako priznavamo dejstvo, da imajo narodni pregovori v sebi veliko zatega zrna, moramo reči še prav posebe, da razkriva ta rek grozno veliko resnico. — Kako pa je prišlo priprosto ljudstvo do tako značilnega reka? Gotovo vsled tega, ker je opazila i najpriprostejša kmečka glava, da največji škodljivci Kristovi cerkvi so tiste vrste duhovniki, katere je ljudstvo krstilo — farje. Duhovnike časti, a farje zaničuje naše ljudstvo že od nekdaj. In ako „Soča“ brusi farjem v obraz ta preznačilni in — žal! — prerisnični rek hribovskega ljudstva, tedaj oznanja glasen memento pravim duhovnikom, da začno resno premisljevati, kaj bo s Petrovo skalo med nami, ako pojde le še nekaj časa tako naprej. — Farji so pregnali iz cerkve že ogromno število uglednih ljudi, ki so prej vesno izpolnivali vse verske dolžnosti. Zdaj ne gredo v cerkev, ker se ne pusté sramotiti izpred oltarja ali s prižnice. K spovednici ne gredo, ker so bili vedno navajeni opraviti resnično spoved, ne pa kregati se o politiki, volitvah in časopisih. Da, celo ženske že uhajajo od spovednic — brez odveze ali pa sploh k spovedi ne gredo več! Ako kedaj, tedaj gre vera v zadnjih letih s stotero naglostjo po — farjih dol, vedno niže in niže, dol, dol do polne verske mlačnosti.

Ta narodni rek in njega skeleča istina je zhotel kosmato vest one farske zalege, ki se zbira okoli „Slovenca“, da seje po Sloveniji le nemir, le zdražbe, le prepir, le sovražstvo, le nesrečo. — Da bi nekoliko odvrnil od sebe kričeto istino, da so oni sami grobokopi vere, so poslali na Gabrščkov naslov slab dovtip v nekako „Retourkutsche“, češ, kakor so slišali travo rasti o Gabrščkovih ljubezenskih aferah, tako so tudi čuli, da: „Goriška tiskarna“ po G. gor po G. dol! — Da je edini smoter katoliških kavcev, uničiti G. ne le moralno, marveč pred vsem materialno, da bi se ga tako kako odkrižali, to je na Goriskem občeno znano dejstvo. Saj so uprizorili sistematičen bojkot in v proračun so deli celo precejšno svoto tiso-

čakov, katere bi investirali v G. grob. — Toda hudičevi naklepi v glavah katoliških pobožnjakov niso našli blagoslova božjega, pač pa ga je deležen A. G., kajti po njem gre „Goriška tiskarna“ z vsemi vsoprednimi podjetji vedno gor in gor vkljub preklinjanju in molitvam klerikalnih mešetarjev za naše večno izveličanje. In „Slovenec“ na uho zaspešamo, da „G. t.“ ni še nikdar toliko delala kakor zdaj, da so jako zastala vsa dela domače zaloge. — Pa bodi v tem pogledu kakorkoli, to je gotovo, da stari rek „Vera po farjih gor po farjih dol!“ je dobil dandanes vso svojo veljavo, v kar imajo največ zaslug tisti brezvestni farji in njihovi neposvečeni podrepi lačenbergerji, ki se skrivajo za — „Slovencem“, „Gorico“, „Sl. Listom“, „Primorskim Listom“ itd.

Tak je naš odgovor! Ako „Slovenec“ veseli polemika z nami, naj se le oglasi. Povemo mu, da mu ne ostanemo dolžni odgovora in... da bo moral nehati on, sicer ga prisilijo do molčanja sami — farji z maslom na glavi.

„Narodno izdajalstvo liberalne stranke“. — Že dolgo trati ljubljanski „Slovenec“ čas s tem, da pripoveduje o narodnem izdajalstvu narodno-napredne stranke na Kranjskem, katero se je pripetilo po njegovem mnenju pri občinskih volitvah v Jesenicah in v Trzinu. Za njim, svojim zapovedujočim višjim pastirjem, sta pričapljala tudi goriška farovska lista „Gorica“ in „Prim. List“, ki trobita svojim lahkovernim ovčicam po „Slovencu“ posneto pesem o narodnem izdajalstvu liberalne stranke. Da sta vsa iz sebe, se umeje samo po sebi, saj brunne katoliške dušice so takrat vselej vse iz sebe, kadar se spravijo na koga z lažjo in podlim podlikanjem po geslu: Rečem ti, da mi ne porečeš. Kar se tiče Jesenic, je stvar ta, da se narodno-napredna stranka sploh nikdar ni nič dogovarjala z nemško stranko glede volitev, marveč je celo prosila svoje somišljenike, da naj sprejmejo od klerikalcev ponudeni kompromis, ko so bili začeli Nemci agitirati za volitve. Torej kako izdajalstvo je to? Grda laž je vse, kar pišejo farovski listi glede Jesenic, ki se razvidi posebno iz tega, da ne morejo navesti niti trohice, ki bi disala po izdajalstvu — ali kričijo pa vse eno; no, pa t. že njihova stara navada. Dejstvo je, da narodno-napredna stranka ni zakrivila nikakega narodnega izdajalstva pri Jesenicah, pa tudi ne glede Trzina. Ako je glasovalo v Trzinu pri deželnozborskih volitvah nekaj Nemcev za Ferjanciča, so to storili iz svoje volje ali na prigovarjanje nemške stranke, toda Ferjancič ni potreboval trziških glasov, ker je imel zagotovljeno večino že pri kamniških in radovljiških rodoľubih. Da so posegali tudi Nemci v deželnozborske volitve, je pač umevno, saj je njim šlo za to, da ako klerikalci dobijo večino, pridejo njihovi poslanci sploh ob vsako veljavo. V družbi s slovenskimi naprednimi poslanci pa so člani večine, katera

gospodari v kranjskem dež. zboru. Ta „zveza“ z Nemci, v kateri so izgubili klerikalci že toliko besed, je naperjena proti klerikalcem in proti njihovim pogubonosnim stremljenjem, nima pa od strani slov. naprednih poslancev nikake zaveznosti glede narodnih vprašanj. To se umeje tudi pač samo po sebi, da se zastopniki narodno-napredne stranke ne bodo vezali z nikomur, ki bi zabaval kaj takega od njih. Še toliko manj pa je verjetno, da se pojdejo vezat za glasove, katerih niti potrebovali niso. In pa, pomislite vendar, kako je to mogoče, da se bo kar diktiralo od strani vodstva narodno-napredne stranke sodbodnim volilcem, kako morajo voliti pri teh in onih občinskih volitvah, kaj šele, da bi se jih kar vezalo: tako in tako morate storiti in nič drugače! Klerikalna stranka pač pozna tak terorizem, v naši stranki ga ni! Farovski listi navajajo neko pismo, iz katerega bi bilo posneti, kako da se je dr. Ferjancič zavezal, da se vzdržijo pri obč. volitvah v Trzinu glasovanja slov. radikalci. Ali glejte! Tudi to se ni zgodilo. To pač kaže jasno, da to, kar pišajo klerikalna trobila o narodnem izdajalstvu, je vse le grda laž. Kdo pa je tisti, ki je izdal narod v Trzinu? Ne v Jesenicah ne v Trzinu se ni zgodilo nič takega, kar bi pričalo v kakem narodnem izdajalstvu, ampak vse reči so se vršile po tamkajšnjih odnošajih tako, kakor se drugače niso mogle. — Vse, kar je pisal „Slovenec“ in njegovi hlapeci o tem „narodnem izdajalstvu“, je le umetno uprizorjen manever, ki naj bi služil klerikalni stranki v pobujanju naprednjakov; kajti klerikalci na Kranjskem in njihove podrepnike ne jezi na svetu nobena reč tako nego to, da nimajo odločilne besede v kranjski deželni zbornici. To besedo pa hočejo doseči, v tako svrhu zastavljajo vse svoje moči in so jim dobrodošla vsakojaka sredstva, tudi z helcebumom se zvežejo, ako bi jim mogel pomagati. — In sedaj točijo solze, kam da pridemo, in strašno so narodni. Vedno: Kakor kaže. Hinavci grdi!

In o izdajalstvu govore oni, ki so sami izdajalci! Klerikalci na Kranjskem so bili že zvezani z Nemci in sicer v narodno škodo, njihov zastopnik dr. Papež v kranjskem dež. odboru je napravil samoslovenske ulične napise v Ljubljani, naš „Gregorčič“ pa je naravnost sramotil zvezan z Lahi v narodno škodo. Sedaj se veže z liberalnimi Lahi, sedaj s klerikalnimi, kakor mu kaže. Saj je nam se v živem spominu, kako mu je v Lenassijevi pisarni pripomogel sam dr. Pajer, liberalce, do zmage v V. kuriji, v spominu je nam vsa tista popustljivost naših klerikalcev v dež. hiši nasproti Lahom, in splošna kapitulacija v boju z njimi za naše narodne pravice. To, to je sramotna zveza, to to je narodno izdajalstvo! O tem naj piše „Slovenec“. Glede klerikalne stranke govorijo dejstva, ki pričajo o izdajalstvu, glede narodno-napredne pa ne vedo klerikalci ničesar navesti, marveč samo kričijo. Le poslušajte njihove deklamacije o Trzinu in Jesenicah,

Matija se za to ni zmenil, marveč se lahkega srca vrnil z Jagjenko domu.

Toda ko sta se na razpotju poslovila drug od drugega in je zopet sam sedel v svojem Bogdancu, se ga polasté znova turobne misli. Vedel je, da ni Zgorelicam, niti Jagjenkinim bratom ne grozi po njenem odhodu nobena nevarnost. »Oni bi hoteli seči le po deklici,« je dejal sam sebi, »ker to je kaj drugega, toda sirot in njihovoga premoženja se nihče ne dotakne, ker bi se s tem grozno osramotil in nihče bi se ne obnašal proti njim drugače nego proti pravim volkovom. Toda njegov Bogdanec bo prepuščen potem edino varstvu božjemu! Jarki se zasujejo, črede mi poberó in kmete odpeljejo drugam! Ako Bog dá, da se kedaj vrnem, dobim sicer vse nazaj, pozovem jih v sodišče, ker pri nas ne vlada le pest, marveč tudi pravica. Samo to, ali se sploh vrnem in kedaj se vrnem? Oni so sedaj grozno razsrjeni ná-me, ker jim nisem dopustil ugrabiti dekleko, ko pa ona odide z menoj, bodo se še bolj hudovali.«

In polastila se ga je žalost, kajti že je pričel v Bogdancu dično gospodariti, sedaj pa je bil zagotavljen, da najde zopet vse prazno in ugonobljeno, kadar se vrne.

»I nù treba si je nečesa izmisliti!« reče sam sebi. Takoj po obedu si dá osedlati konja, ga zasede ter odjezdi naravnost v Brezovo.

Dospel je tjekaj v mraku. Stari Volk je sedel v sprednji sobi za vrčem medicine in mlajši, opraskan od Čtana, je ležal na klopi, pokriti s kožami, ter takisto pil. Matija vstopi nepričakovano ter obstane na pragu, resnega lica, visok, koščen, brez orožja, samo dolgi meč je imel obešen ob pasu. Oba Volka sta ga spoznala takoj, ker mu je padala na lice jasna svetloba z ognjišča. Oče in sin sta skočila takoj na noge, stekla

k steni, ter pograbila orožje, kakoršno sta mogla najlože doseči.

Toda izkušeni starec, ki je poznal dobro ljudi in njihove običaje, nikakor ni bil osupnen. Še po meču ni segel, marveč vprašal z mirnim, porogljivim glasom:

»Kaj je to? Ali je tako gostoljubje doma tukaj v Brezovi?«

Na te besede omahnejo obema Volkoma roke; čez trenutek spusti starec svoj meč, mlajši pa svoje kopje na tla, in oba sklonita nekoliko svoje glave, toda lica so jima bila še neprestano mračna in osramočena.

Matija se nasmehne ter reče:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Na veke vekov.«

»In sveti Jurij!«

»Služiva mu.«

»Prišel sem k vam kot sosed z dobro voljo.«

Šele sedaj priskoči k Matijeu stari Volk in za njem tudi sin in oba mu stiskata desnico. Na to ga posadi na prvi sedež za mizo.

Na to kakor bi trenil naložé služabniki drv na ognjišče, pokrijejo mizo, prinesó skledo polne jedil, pivo in medico. Na to jamejo skupno jesti in piti. Mladi Volk je vpiral v Matijca sedaj pa sedaj svoj radoveden pogled, v katerem je nadkriljevalo spoštovanje do gosta tajno mržnjo, vendar pa mu je stregel tako marljivo, da je kar obledel od napore, ker je bil ranjen in še slab. Oče in sin, oba sta bila silno radovedna, čemu neki je prišel Matija k njima, vsekako pa ga nikdo ni vprašal tega, čakáje, dokler sam ne začne govoriti.

Matija, kot človek, ki pozna običaje, je hvalil jed, pijačo in gostoljubje, in ko se je nasitil, je pogledal resno po svojih gostiteljih ter dejal:

»Ljudje se pogostoma prepirajo in celo stepejo med seboj, toda najbolje je, ako vlada med sosedi mir.«

»Ničesar boljšega ni nego je mir!« odvrne enako resno stari Volk.

»Dogaja se tudi,« nadaljuje Matija, »da je človeku, ki mora iti na daljno pot, žal celo za onimi, s katerimi je živel v prepiru, in da noče oditi od njih brez slovesa.«

»Bog vam poplačaj to odkritosrčno besedo!«

»Ne le besedo, marveč tudi dejanje, ker prav radi tega sem prišel semkaj.«

»To je nama jako drago. Zahajajte, ako je treba, celo vsaki dan.«

»Daj Bog, da bi vaju mogel pogostiti v Bogdancu tako, kakor se spodobi ljudem, katerim je znano, kaj je viteška čast; toda jaz moram takoj odriniti na pot.«

»Ali zopet na vojno, ali na kako božjo pot?«

»Jedno kakor drugo bi mi bilo enako ljubo. Toda z menoj je huje, ker grem med Križarje.«

»Med Križarje?« zakričita soglasno oče in sin.

»Tako je!« odvrne Matija. »Kdor pa gre med Križarje ter ni njihov prijatelj, ta se mora poprej spraviti z Bogom in z ljudmi, da v tem slučaju ne pride le ob časno, marveč tudi ob večno življenje.«

»To je res čudno!« reče stari Volk. »Jaz še ne poznam človeka, ki je imel opraviti z njimi, kateremu bi oni ne vzročili krivice.«

»Kakor celemu našemu kraljestvu,« doda Matija. »Na Litvi, predno je bila krščena, niti Tatarji niso bili hujši nego so ti zlodjevi redovniki.«

»To je živa resnica! Vedite pa tudi to: Nabiralo se je in nabiralo, dokler ni prekipelo. Ali sedaj je treba napraviti temu konec. Evo, tako je!«

(Dalje pride.)

kako so visoke in polne „svetega ogorčenja“, ali če povprašaj, kaj se je pravzaprav zgodilo, v čem pravzaprav obstoji tisto narodno izdajstvo, pa ti ne vedo nikakega pametnega odgovora. Seveda ne, ker le lažejo in zavijajo po svoji stari navadi.

„Edinosti“. — Pisali smo, da pride h „Gorici“ za urednika g. Fr. Klementić, doslej sourednik tržaške „Edinosti“ ter da je „Ed.“ z njim poleg pobeglega Fajdige vzgojila že drugega urednika „Gorici“. To je omenjeno le tako mimogrede, da bi vrglo kaj sence na „Ed.“, to preiskovati nam ni prišlo niti v peto, marveč smo označili le senco, katera pada vsled tega na „Gorico“ in na prizadelega. Ali „Ed.“ je vskipela ter se brani g. Kl., da ni njen sourednik. No, znane reči proti Zofki Kvedrovi so prišle v list še pod njim, tako smo citali v „Ed.“, in da bi bil pozneje odstopil, se pa ni čulo nikjer. Torej je naša pisava le opravičena, ne obsega pa nič takega, da bi bilo treba priti s kolonad nas! „Ed.“ sama priznava, da sta sodelovala gg. F. in Kl. pri njej — in kje pa se vzgajajo časnikarji, ako ne pri listih?! Proti „Ed.“ v naši notici nismo imeli ničesar, ali ta ljubezniva sosedica govori sedaj o neki maniji, ki je neozdravljiva! Haha! Preneumno! O maniji nekaterih pa danes ne bomo pisali. „Ed.“ je že navada, da pogostoma vskipi brez potrebe proti nam, nasproti drugim je bolj milostiva. Zato pa jej one notice niti ne zamerimo. In s tem amen!

V Ricmanjih sta umrla 23. t. m. 80 letni Jos. Pregarec in 23 letna Ana Kurel. Ker sta oba izstopila iz latinske cerkve, sta imela civilni pogreb, kateri so vodili obč. poglavarji. Prihitele je k pogrebu okoli 3000 ljudi. Na pokopališču je molil župan na glas tri očenase ob odprtih grobih, ljudstvo pa je klečalo. To je bil pretresljiv prizor.

V Ricmanjih imajo sedaj devet nekrščenih otrok, in več parov čaka na poroko.

Politični obhod na progi bohinjske železnice po Krasu. — tako nam pišejo — se je vršil v času od 7—13. t. m. ob ugodnem in lepem vremenu; posebno pa dne 11., ko je bila sl. komisija na mestu, koje se je smatralo, da je burji razpostavljeno — je bilo prav toplo, ker sicer ravno isti kraj se sme prištevati najtoplejšim sploh celega Krasa. Več kot zastopnikov občin — kar dopisnik v „Gorici“ trdi — je bilo zbranih radovednežev, ki so pridrli iz bližnje vasi Dutovelj. Dalje pravi dopisnik v „Gorici“, da je svet pust in da ravnatom, kjer se ima graditi postaja mej Dutovljami in Skopem, jako burja razsaja, pri tem pa mu gotovo prihaja na misel letošnji pust in njega posledice, katere je baje povzročilo razsajanje klerikalne burje. — Ker je postaja jako umestno in na pravem kraju, skoraj tik glavne ceste, narisana, je gledé na to, da k tej cesti se spoje druge iz Sežane in Trsta v Dutovljah, na drugi strani pa iz dolnjega Krasa čez Komen in Gabrovico, iz Pliskovice čez

Krajavas, iz Brinj, iz spodnje in zgornje Vipave v Skopem, pričakovati jako velik promet na tej postaji, se posebno pa, če se zgradi in okrajnim cestam proglasi cesta, ki se namerja v kratkem dograditi iz Komna čez Gabrovico do Skopega, ki bo skoraj ravna in nad 3 kilom. krajša.

Reči moramo, da so gg. inžinerji res zadeli centrum tako, da je enakopravno, nepristransko, in kar je glavno za korist železnice, ta postaja uvrščena na najprikladnejši kraj, skoraj bi rekel tik ceste.

Admiral baron Spaun je kupil v Gorici vilo št. 36. na tekalistu F. G., v kateri se misli nastaniti, kadar stopi v pokoj, kar se ima baje kmalu zgoditi.

Kmetijski večer v Vrtovinu. Pišejo nam: V Vrtovinu smo imeli dne 21. t. m. kmetijski večer v prostorih g. Fr. Birsca. Potovalni učitelj g. A. Štrekelj nas je isti dan zvečer obiskal ter nas o marsičem poučil in nam marsikaj povedal. Tega kmetijskega večera se je udeležilo polno število vinogradnikov, kar gotovo priča, da se za svoje interese zanimajo.

G. Štrekelj je predaval o trtojevi in odgovarjal na stavljena mu vprašanja. Videlo se je popolno zadovoljstvo in navdušenje za to, kar g. poučeval, ter bralo se je vsakemu z lica, da hoče posnemati — in se ravnati po danih navodilih.

Splošno pa se vidi, da so taki kmetijski večeri in shodi za našega kmeta koristno-poučljivi in imajo tudi velike vspehe, kar se vidi tudi pri nas — namreč zanimanje za nasade bodisi v trtojevi ali sadjarstvu. Le napredovanje nam obeta bodočnost.

Veteranski oddelk v Kamnjah ni imel napovedane plesne veselice o pustnem času, ker mu društvene razmere niso dopustile; priredi se pa 26. aprila t. l., kar se natančneje o svojem času bojavi.

Posojilnica v Selu na Vipavskem vabi svoje člane k rednemu letnemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo 5. aprila ob 10. uri predpoldne v zadržnih prostorih. Dnevni red: 1. Potrjenje letnega računa, 2. volitev načelstva in nadzorstva, 3. razno.

Zavarovalno društvo za govejo živino v Št. Petru pri Gorici. — Pišejo nam iz Št. Petra: Pregovor: „Kjer se politikuje posvečenec umeša za koristi ljudstva, tam ni sreče“, se vedno bolj uresničuje! To nam spričuje tudi tukajšnje zavarovalno društvo goveje živine. Društvo je bilo ustanovljeno pod klerikalno bandero pred nekaterimi leti, pa kmalu po ustanovitvi, že v l. 1900., ni moglo vstrajati pri društvenih pravih. Rojstvo tega društva, žalibog, je prineslo s seboj vsako leto veliko več nesreč na živino nego jih je bilo poprej. Vsled tega so se morale prelomiti „zapovedi“ društva glede potegovanja zavarovalnine in jelo se je pobirati protipravilne prispevke za vsaki slučaj, ko je kaka zavarovana žival poginila. Prispevke za nesreče se je pobiralo en čas

po klerikalni tankovestni podlogi, ker ravno toliko je moral prispevati ud, ki je imel zavarovano kako staro malovredno bušino, kakor oni, ki je zavaroval lepega velikega in dragega vola.

Radi teh klerikalnih neredov so se nekateri udje pritoževali in zahtevali pri občnem zboru v l. 1900. predruženje pravil. Predlog se je tudi sprejel. Kaj je na to odbor ukrenil, vsaj nekim udom še do danes ni nič znano, znano pa je vsem, da neki ubogi, nekaterim klerikalcem znabiti neljubi osebi je pretečeno leto poginila krava. Klerikalci so imeli lepo priložnost pokazati svoje plemenito srce do reveža, pa niso hoteli dotične osebe spoznati za uda, ker znabiti se jim je kedaj pregrešila, in sicer pri volitvah. Pravični Bog se je pa dotične osebe z milodari vseeno usmilil.

Znano je tudi, da označeno društvo pusti vsako leto eno sveto mašo brati za odvritev nesreč; pri vsem tem pa se nesreče množe, ker že v tekočem letu so se pripetile štiri. Vsled tega se zdi čudno in nehoté vzbudi se sum v človeku, da znabiti Vsegamogočni noče slišati molitve našega politikujočega v svetih opravilih že večkrat dokazljivo raztresenega in preveč častitega gospoda Primuža, velikega in prvega, ki kot pastir ene ovčice ljubi, druge pa sovraži. Ali pa da Vsegamogočnemu ni ljubo, da se rabi za sveta opravila takega služabnika, ki se ob delavnih v času maše večkrat rajši potika zunaj cerkve mesto da bi v cerkvi molil in s tem drugim lep zgled dajal, ki zna biti še vedno med oznanovanjem prave božje besede politikuje s „Klajnetom“, in ko so propovedi našega velikega pastirja poklonjene kakim klerikalcem neljubim osebam, da tedaj Najsvetejšemu hrbet pokaže, in obrnen proti vernikom s smehom aplavdira. Torej krivo eno ali drugo, nesreče so tukaj, niti molitve Bog noče slišati!

Nočem pa trditi, da društvo se ni z dobrim namenom ustanovilo, gotovo po geslu „Vse za vero, dom cesarja! — Ob času volitev je bila vera v grozni nevarnosti; udje se bili pripravi, iti reševati vero. To glede vere. Glede doma pa to: marsikaki ud odnese marsikaj iz lastnega ne prav v obilosti nahajajočega se doma na drugi manj potrebnim dom. — Glede cesarja pa ne toliko za presvitelega našega Franca Jožefa I., ampak za okroglo, katero devajo v žep in nosi sliko cesarjevo, za to jim gre, in glavni delavci v klerikalnih vinogradih morajo imeti tudi pristranske zasluzke! Denar pa se rabi gotovo tudi za molitve, ker čudno bi bilo, za živino brezplačno moliti, za človeka pa ne! Torej vse za vero, dom in denar! Sklep.

V Kojskem so se bili stegli fantje. 18 letni Jos. Jančič je bil tako nevarno ranjen, da so ga morali takoj prenesti v Gorico ter operirati.

Odprti lekarni. — Jutri pop. sta odprti v Gorici lekarni: Gironcoli-Gliubich.

Zgubljen denar. — Od prodajalnice g. Kuštrina do Solkana je izgubil g. Anton

Jug iz Kala pri Kanalu neko svoto. Posteni najditelj je naprosen oddati najdeni znesek našemu upravnistvu, ali odposlati gori omenjenemu proti postavni nagradi.

Natakarkega praktikanta išče kavarina „Central“. Zahteva se znanje treh rabljivih jezikov in primerno izobrazbo. Poudbeniki v starosti od 16-18 let naj se oglašijo v kavarni.

Pridna gospodična dobi takoj stalno službo pri tvrdki Saunig & Dekleva, Gorica.

40.000 kron znaša g. vni dobiček sreča za gorka zatočišča. P. n. g. čitatelje opozarjamo, da bode srečkanje nepreklicno 23. aprila 1903. in se sleherni dobitki izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (Dalje.) Benatti in tovariši so interpelirali naučnega ministra radi preosnove učiteljske v Kopru. Zbornica je izvršila potem nadomestno volitev členov v pogodbeni odsek ter volitev členov v carinski odsek. Odklonila je zahtevo, da se izroči Basevi sodnji. Železniški minister je odgovoril na Schalkovo interpelacijo glede pyrske železnice, ki bi se morala izročiti prometu leta 1904. Vsled nastalih težkoč pa je pričakovati otvoritev te železnice šele v letu 1905. Le del črte Klaus-Windischgarten bo izgotovljen v l. 1904., ako bo to mogoče brez pretiranega forsiranja in podraženja dela.

V Macedonijo je hotel iti neki 16-letni deček iz Česke, katerega pa je prijala policija v Trstu. Deček je mehanik-vajenec ter je hotel porabiti 160 K, katere je imel izročiti mojstru, za pot v Macedonijo.

Kandidatom za občinske volitve v Trstu za IV. okraj je bil proglašen na shodu pol. društva „Edinosti“ v Barkovljah v četrti g. Ivan Gerdol, posestnik na Greti in c. kr. poštni oficijal. Koncem zborovanja je izrekel shod na demonstrativen način Ricmanjem svoje simpatije.

„Ilirija“ v Pragi. — Na II. rednem občnem zboru z dne 18. III. in na I. odbo-rovi seji z dne 19. III. t. l. „Slovenskega akadem. društva „Ilirija“ v Pragi“ je bil izvoljen naslednji odbor: 1. Cand. iur. Egon Starč, predsednik; 2. stud. tech. Vekoslav Smole, podpredsednik; 3. stud. iur. Josip Marn, tajnik; 4. stud. tech. Viljem Kukec, blagajnik; 5. stud. iur. Janko Pretnar, knjižničar; 6. stud. iur. Julij Pavliček in 7. stud. phil. Pavel Pestotnik, preglednika.

Namestništvo v Pragi je društvu dovolilo, da se sme odslej oficijelno imenovati akademično.

„Sava“. — Svobodomiselni slov. akademiki na Dunaju so si ustanovili svoje društvo z naslovom „Sava“.

„Slovanska zveza“ na Dunaju. — Odstopil je od načelnistva „Slov. zveze“ dr. Šustersič. Sedaj je načelnik samo dr. Ivčević. Odstopil je baje radi tega, ker je sklenil klub glasovati za spremembo poslovnega reda proti volji dr. Šustersiča!

Zapiski mladega potnika.

(Dalje.)

Piše B. V.

Seja ni imela senzacionalnega konca. Socijalist Pram-polini je sprožil dolg govor, kakoršen je posebno pripraven, da pridobi govorniku naklonjenost volilcev, ki ga lahko prihodnje jutro pri kavi prerešetujejo na dolgo in široko. Taki lepi, volilcem namenjeni govori so navadno že prej tiskani, predno se še seja otvori. Govornik ima veliko plešo, govori ognjevit, glasno in razločno. Edna izmed lepih lastnosti italijanskega naroda je ta, da vzplamtijo v primernem trenutku hipno plemenita čuvstva in nagibi, ktere pa kmalu zatre stanovska sebičnost. Vse stranke so ploskale socijalistu in predsednik, ki ni nikdar svojemu namestniku prepuštil svojega sedeža, je pretrgal govornika in ga s toplimi besedami vnemal, naj nadaljuje svoja izvajanja, ki izvirajo iz plemenitega srca. Burno in dolgo ploskanje in pritrdjevanje po celi zbornici in na vseh galerijah je sledilo tem besedam. Uro pozneje sem čital poročilo o seji v časniku, in ta predsednikov stavek je bil čisto navadna fraza, ki je pa vendar tako učinkovala na duhove.

Nekaj, kar je treba posebno poudarjati, je ona prisrčnost, ki vlada med poslanci in strankami, poslanec govori spoštljivo o tovarišu nasprotnega tabora, vsi čisajajo predsednika in spoštujejo parlamentarne naprave. Klerikalcev v parlamentu ni, ker papež ne priznava, da bi imel parlament s sedežem v Rimu postavodajalne moči, in ker je zabranjeno vsakemu pravovernemu katoličanu oddati svoj glas. Vkljub občni volilni pravici se udeležuje volitve od sto prebivalcev komaj devet volilcev, dočim pride v Avstriji vkljub zastarelemu volilnemu redu na sto prebivalcev šest volilcev. Država, ki ima šestnajst milijonov analfabetov, torej več kot polovico celega prebivalstva, se ne more vzpeneti do zdravega in intenzivnega javnega življenja. To ne bi bilo

žalostno, ako bi bil italijanski narod mlad, svež narod, ki ima še bodočnost pred seboj. Ali on je podedoval najstarejšo kulturo od svojih prednikov, in kakor bogati dediči radi zanemarjajo dedščino, tako je tudi on zanemarljiv prvke vsake kulture, in posledica je, da polovica naroda, ki prebiva v »raju cesarstva«, kakor imenuje Dante Italijo, ne zna niti čitati, niti pisati.

Nevoljno so odšumele žene in hčerke poslancev iz lože. Zastonj so vsi upi, portfelji se še ne bodo tako kmalu delili in preteklo bode še nekoliko časa, predno se bodo otvorila vrata kakega ministerstva srečnemu nasledniku. Pred vhodi na tribune stražijo vojaki s puško ob nogi. To so ljudje slabotne postave, ki prav nič niso podobni osornim vojnom naših slovenskih polkov. Ko sem zadnjikrat hodil po impozantnih glavnih, z belimi preprogami pretegnjenih stopnicah navzdol in mimogrede gledal v prazne kuloare, kjer so ležale na tleh kepe zmečkanega papirja in glasovnic, želel sem prav iskreno, da praga te palače nikdar ne prestopi kak jugoslovanski poslanec.

Moderni Rim. Tivoli. Italijanski dijak.

Rim je že izgubil mnogo svojega čara. S težkim srcem pripovedujejo o papeskem Rimu oni, ki so poznali večno mesto pred letom 70. Ob onem času je bilo res mesto umetnikov. Umazano in slikovito je bilo po ulicah in trgih, okoličani in nižji sloji meščanstva so nosili narodno nošo, za vsakim oglom tudi ni prežal policist in »cortelate« so bile na dnevnem redu. Tujec, ki se je zagledal v temne oči kake Rimljanke, je moral biti oprezen, da ne plane kdo v tihi noči z bodalom nanj. Vsa ta romantika je zginila. Rim je sedaj mesto z moderno upravo, ulice so čiste, le tam v Borgu in v bližini angelskega mosta najde radovedni potnik kos starorimskega predmestja iz papeških časov. Ali kdor posesti privikrat pristno rimsko podolgašto, cirkusu podobno pijaco Navono, kjer je stala rodna palača Pavla II. in kjer je pokopan v veliki, ali red-

kokedaj odprti cerkvi sv. Neže, klor je pohajkal nekoliko časa po Borgu in starem mestu, tega bode gotovo iznenadilo, da se je ohranilo toliko karakterističnih posebnosti med ljudstvom, in prepričal se bode, da pravi Rimljan »Romano di Roma« še ni izumrl. V prestolnici italijanski ima vsaka vevlast dandanes dve poslaništvi, tukaj so osrednji uradi za celo, strogo centralizovano Italijo in Rim s svojim osemdeset tisoč uradniki je uradniško, birokratično mesto, kakoršnega po celem svetu ni najti, ako pomislimo, da nima niti pol milijona prebivalcev. Ti uradniki pridejo iz vseh »mogočih pokrajin, oženijo se z Rimljankami, pozabijo dialekt svoje pokrajine in se ne navadijo na rimski. To je tudi vzrok, da lepa rimska govornica vedno bolj gine, in do se od leta do leta bolj širi neka, rekel bi kozmopolitična italijanščina, ki nima nič sorodnega z drugimi značilnimi dialekti, ki se govorijo po Italiji. Da birokrati in mali uradniki niso oni živelj, ki bi podajal kakemu mestu poseben značaj, temveč, da ima tak živelj le lastnost vse posebnosti izbrisati in vpeljati povsodi oni nivelujoči red, ki vlada v pisarni, leži na dlani. Napočila je nova doba prometa, električnih železnic in žarnic. Tudi to ne služi v povzdigo starinskega značaja kakega mesta. Čudno je pa, da v mestih, ki imajo veliko industrije, kakor na primer v Norimbergu, kjer je preteklost tako ozko spojena s sedanostjo, ne napravlja velemoderna slika v starinskem okviru neprijetnega vtisa. Visok mestni zid in za njim globok in širok mestni jarek obdaja notranje mesto, zid je utrjen z bastijami in mnogoštevilnimi stolpi. Velemoderne stavbe so izvedene v strogo srednjeveškem nemškem slogu v svrhu, da Norimberg po svojih novih stavbah ne bi izgubil svojega staronemškega značaja. Električna železnica drvi po ulicah in čuje se neprestano zvonjenje. Najmodernejša izložbe, promet, trgovina, industrija povsodi.

V Norimbergu se res lahko prepričamo, da more tudi živahno moderno življenje prav dobro harmonizovati s sta-

K občinskim volitvam v Trstu. — „Grazer Tagespost“ piše, da bo pri letosnjih volitvah v Trstu resna borba med dvema italijanskima strankama, med društvom „Patria“ in društvom „Domenico Rossetti“. Če govorimo o prvo imenovanem društvu — pravi — bi bilo zgrešeno misliti — da „Patria“ označa Trst ali Avstrijo. Trst morda le relativno, Avstrije nikdar! Za vladajočo stranko je Avstrija le molzna krava. Po načelih te stranke mora biti Avstrija zadovoljna, ako Trst vsprejemlje žrtve od nje, da bo Trst velik in močan. Trst pa hoče biti italijanski. Kardinalna točka v programu tega društva je „italijanska narodnost“. Vsako znamenja življenja od strani našega zaveznika, kralja italijanskega, se vsprejemlje od te stranke z entuzijazmom. Glasilo te stranke, „Piccolo“, se ni sramoval te dni priobčiti z navdušenjem notico, da se je kralj italijanski — ko je te dni vsprejel v avdienci marchese Polesinija iz Poreča, ki je, nota bene, poslanec v parlamentu na Dunaju, in ki je bil šel v Rim, da se zahvali na podeljenju nekega reda — pokazal jako dobro obveščenega o razmerah v Istri. Tega pa ni povedal „Piccolo“, da-li je kralj istotako dobro informiran o žalostnih razmerah v južni Italiji!

Ko je bil — nadaljuje „Grazer Tagespost“ — grof Goëss imenovan namestnikom v Trstu, je bilo, kar se potrja v obče med njim in stranko „Patria“ sklenjen dogovor v zmislu, da se bo stranka izogibala vsaki irredentistični demonstraciji, dočim bo namestnik puščal stranki popolno svobodo na mestni upravi. Obe stranki sti se dosedaj vestno držali tega dogovora. Irredentistične demonstracije se niso dogajale, ali lista „Piccolo“ in „Indipendente“ proslavlja do nebes vse, kar se dogaja v Italiji. Prve kolone v teh dveh listih, ki izhajata dosedaj še v Avstriji, so posvečene Italiji namesto Avstriji. Odkrite demonstracije proti Avstriji se ne prirejajo, ali prirejajo se tajne agitacije. Senator Ascoli v Milanu je izjavil odkrito v „Antologia italiana“, a profesor Ceci v „Popolo romano“, da Avstrija je jako dobro pogodila, ko noče ustanoviti v Trstu italijanskega vseučilišča, ker to ne bi služilo vednostim, ampak irredentizmu.

Zavarovanje zasebnih uradnikov. — Socijalno politični odsek je izdal zakonski načrt o penzijskem zavarovanju privatnih uslužbencev. Pogoji za obveznost zavarovanja se je določila starost 20 let in prijemi letnih 900 K. Pokojnina znaša v slučaju onemoglosti po 10 letnem plačevanju zavarovalnine 40% plače, in za vsako prihodnje leto do 35 leta po 1%. Stalna premija znaša 12½ odstotka, katere bo plačeval 2/3, ozir. polovico delodajalec, ostanek pa zavarovanec. **Zjedinjene države** so izdale nov zakon za izselence. Sicer je ta zakon v glavnem podoben prejšnjemu, le nekaj važnih prememb ima. Tako smejo sedaj gospodinje naročati dekleta iz Evrope, ne da bi prišle v navskrižje z zakonom za izselence. Posebno

rinskim značajem kakega mesta, ako imajo potomci smisel in čut za to, kar so njim ostavili predniki. V Rimu pa manjka ravno to, ob ednem pa Rim sploh nima nikake industrije, in ravno ta birokratski značaj srednjeveškega mesta, ki ni niti povsem nemoderno, niti povsem moderno, škoduje najbolj. —

Čedne, svetle, skrbno čiste in bele so brivnice v večnem mestu. Velika zrcala in okusna oprava učinijo, da se človek res boji vstopiti in se zaupati kakemu uglajenemu in okretnemu brivcu, ki napravlja prav ugoden vtis s svojim belim predpasnikom. Zanimive so tudi perilnice, ki se nahajajo tudi na glavnih ulicah. Mlada sveža dekleta likajo in gladijo perilo pred otvorenimi vrati, da je veselje. Niti v nedeljo popoldne ne mirujejo, glasno se pogovarjajoče v svojih snežnobelih predpasnikih. Rimski lustrascarpe ni tako živ kakor napuljski. Nekateri, ki imajo svoje mesto ob glavih korza ali parlamenta, so še celo milostljivi gospodje. Tudi pa kar kažejo na prašne in blatne čevlje mimoidočega; imajo mač nizke stolečke, celo baterijo raznih mazil in voščil in celo vrsto krtač. V Italiji se res človek navadi imeti vedno čiste čevlje, in ta estetični čut, ki se pripušča pri nas doma župnikom z dežele, namreč čut za sveteče se, zrcalu podobne čevlje, se ukorenini v tujcu v kratkem času. Tudi o soldu moram spregovoriti nekoliko besed. Tujci, ki prihajajo v Italijo, se škandalizirajo nad njim. Ali jaz si ne morem predstavljati primernejšega denarja za vratarje, cerkovnike in prodajalke cvetic, nego ta veliki repar. Italija brez soldov ni več Italija. Ta bakreni denar raztrga tujcu vse žepe.

Treba je vstopiti posebno zvečer v kako kavarno in tam opazovati ono simpatično, odkritosrčno ekspanzivnost pravega Italijana. Velikih kavaren, kakor na primer na Dunaju ali v Trstu, ni najti, izvzemši kavarno Aragno, manjših pravih kavaren sploh ni ob glavnih ulicah. Veliki restavrant ali pa sladničarne nadomestujejo kavarne. Male in skrite so pa one

strobe določbe ima novi zakon glede trgovine z dekleti. Kazni so določene od enega do 5 let ječe ter globe do 5000 dolarjev. Tudi proti anarhistom so stroge določbe, zlasti obračajo pažno na izkrcanje. Take ljudi, katerih ne sprejmejo v Ameriko, mora ona parobrodna družba, ki jih je pripeljala tje, odpeljati nazaj v Evropo na svoje troške.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.

— Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne prosto

Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.
POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.
Svetilnice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmimo s in trgih ter na deželi. 2 35—8

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 5.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in nakupulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

kavarne, v katerih se razvija pristno in glasno italijansko življenje. Uganjajo se šale, vse se udeležuje konverzacije. V kakem kotu so zbrani nadebudni in ekspanzivni literati. Kodrast pesnik zahteva od kavarne, rimske matrone z najplemenitejšo in najizrazitejšo rimsko glavo zlato pero in kos pergamenta, in je zadovoljen, ako dobi navadno pero in kos papirja, izgotovljenega v tovarni iz cunj. Vse se šali in zabava, smeje in norčuje povprek. Ti žurnalisti ali literati so sami nemirni, živahni, duhoviti in veseli ljudje, ki imajo mnogo prirojenega ostrouma in zdravega dovtipa. Žurnalisti prihajajo, prisedajo, čitajo kakemu tovarišu manuskript, ga opozarjajo na to ali ono in se začnejo temperamentno pogovarjati. Ta originalna ekspanzivnost, ki pa onemogočuje vsako resno, vztrajno delo, občaruje na prvi pogled.

Nekoliko dni že sem videl po rimskih ulicah in v tramvajih mlade ljudi z žametastimi plavimi, zelenimi in rdečimi čepicami. Bili so to dijaki, udeleženci na shodu dijaške zveze »Corda fratres«, ki pa niso vzbujali v Rimu posebne pozornosti, in tudi jaz se nisem brigal za shod, o katerem se je sicer po listih mnogo ropotalo. V neki kavarni sem nekoč našel simpatičnega dijaka z belim znakom. Vprašal sem ga, ali bi se lahko vpisal v to mednarodno dijaško društvo. Odgovoril mi je, da ne bode jutri nikogar v pisarni, ker je na sporedu izlet v Tivoli. Tudi jaz sem se namenil prihodnje jutro tja.

Ob osmih sem že bil pri porta S. Lorenzo. Ker je vlak odšel šele ob deveti uri, sprehajal sem se ob mestnem zidu, misleč, da bodem užival kak lep panorama na rimsko okolico, ali motil sem se. Pusto in prašno je tam okrog. Hodil sem mimo bolnišnice in vojašnice. Na vojaškem vežbališču so trpinčili uboge novake in skozi špranje plotov sem videl neke zarjavele in umazane topove, ki niso ravno sijajno spričevalo za laške topničarje. Preko polja, ki se polagoma spreminja v stavbene prostore, sem prišel zopet

na kolodvor. Vozil sem se s severnimi Nemci in Angleži oziroma Amerikanci. Vila Hadrianova, kamor se pride od zadnje postaje pred Tivoli po slabi cesti, ki vodi skozi nezdrave kraje, katerih prebivalstvo trpi na malariji, napravljajo še kot razvalina mogočen vtis. Tu pa tam se vidijo ostanki prekrasnega mozaika. Ta okusna živahnost barv je nedosežna. Kaka krasna slika je bila to, ko so bile vse te ogromne dvorane tlakane z takim umetnim tlakom.

Ko sem se naveličal hoditi po razvalinah, mahal sem jo skozi grmovje, preskočivši ozek potok, po brdih in polju tja proti Tivoliju, ki leži na hribu. Po dolgem iskanju sem slednjič našel pot, solnce je že pošteno pripekalo in poti skozi velik in lep oljčen gaj ni hotelo biti konec. Po dolgi hoji sem prispel v Tivoli, čigar lega me prav nič ni navdušila. Mesto ni nič posebno zanimivo. Obedoval sem pri templju Sibile in pod menoj je šumel vodopad v globočini. Potem sem šel navzdol k vodopadu, kjer sem pa od utrujenosti zaspal. Na levi od Tivolija v gorah leži kraj, kjer je bila vila Horacijeva, tja hočem prihodnjokrat romati. Vse mesto je bilo polno dijakov, prispel je naučni minister, ki je povabil vse dijake na obed v kazino blizu kaskad. Mešal sem se sredi dijakov in kazali so mi ministra, ki izgleda precej abotno, poleg njega sedi zastopnik Rima v parlamentu, arhaističen republikanec rodom Tržačan. Njegova miza je bila v obsednem stanju, vse je letalo tja in ubogi minister je moral podpisavati razglednice. Peljal sem se nazaj po železnici z dijaki. Vsi so bili židane volje, saj jim je minister plačal. Neki Sicilijanec se je preobjedel, da mu je slabo postalo. Ali humor ga ni zapustil, delal je najboljše dovpite in s svojo duhovitostjo zabaval celi vagon. To je ona pristna južna genialnost, ki je pa povsem neplodna. Kakih šest novinarjev se je tudi vozilo z nani, ali ti so bili precej resni in vesela mladina jim je bila še celo nadležna. Zvečer se mi je nudila prilika nekoliko natančneje opazovati italijanskega dijaka. V salone Margherita nasproti

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič
krojaški mojster v Vrtni ulici šte. 28.
Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmjerne.

Na zahtevo gospode z dežele sem vedno na razpolago ter tudi postrežem osebno z uzorci na njihovem domu.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastoj in franko v Schwann's Apoteke, Frankfurt a. M.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Zaščitna znamka: SIDRO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
iz Richterjeve lekarnice v Pragi
priporočamo kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko »SIDRO« namreč, iz RICHTERJEVE lekarnice in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatcu“ levu“
v PRAGI.
Elizabetgasse št. 5.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorej.
Brizgalnice za sadjno drevje z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,
brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z natanjko namerjeno petrolmešanico, svetilnice na acetylen da se ulove letoči hrošči, hidravlične stiskalnice za vino, stiskalnice za vino in ovočje s diferencialnim pritiskom, stroje za drobljenje stiskalnice, čisto nove mline za grozdje, nove priprave proti peronospori in za žveplanje, sesalke za vino, cevi za vino, kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot zbiralnike (treure), mlatilnice, vitale (gepi) i. t. d. razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah
Ig. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.
Centiniki zastoj in franko. Dopisuje se v vseh jezikih.

15%

pod navadno ceno

razprodaja radi poznega zimskega časa

J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7

vse zimsko blago, kakor: krasne volnene šerpe, rute, podobleke, vsakovrstno gorko Jaeger-perilo, rokavice, nogavice, bluze zimske čevlje, volno, kožuhovino itd.

Nikdo naj ne zamudi lepe prilike za ceni nakup.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelškega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehtnice, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obiljanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih krstov. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-garn, piquet lastnik, adria, ševjot itd., blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 540 in više
9 15 850
15 dalje 16—
vrhne suknje vsake mode 24—
za častito duhovščino 28—
blatce 5—
Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.
Za dame in gospice:
Haveloke 25 K
Sako in pelegrine 9
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Proti protinu in revmatizmu

je tisoče in tisoče ljudi vspešno rabilo

Zoltanov mazilo proti
protinu in revmatizmu.

Mnogi trdijo, da se to mazilo izvrstno uporablja tudi pri takih boleznih, kjer celo dolgotrajne koplje niso mogle pomagati.

Cena steklenice 2 K.

Glavna zaloga:
Lekarna pri „Črnem
medvedu“ Dunaj 1.,
Lugeck 3.

Direktna poštna razpoložljivost

izdelovalca:

Lekarnarja

Béla Zoltán

Budimpešta.

Žrebanje nepreklicno

23. aprila 1903.

Glavni dobitek

kron 40.000 kron

Srečke za gorka zatočišča
à 1 Krono

priporočajo:

G. Gentili, V. A. Jona V. Michelstädter & Co., O. Pinckerle,
menjalnice v Gorici.

Sleheri dobitki izplača se v gotovini z 10% odbitkom.

Schichtovo hranilno jedernato milo

Dobi se povsod!

• • • • • z varstveno znamko
garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

• • • • • Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko. • • • • •

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

palači Propagande — v Italiji je običajno krstiti varijeteje s kraljičinim imenom — je bila slavnostna predstava dijakom na ljubo. Dvorana je bila prenapolnjena s samimi dijaki. Ali izgubil sem vse spoštovanje pred nadebudno mlado Italijo, ko sem videl, kako so metali svoje dijaške čepice kratkokrilim, lahkonogim in dekoletiranim plesalkam pred noge in zahtevali, naj si one čepice posadijo na glavo. Poleg mene sta stala dva novinarja najbrž od najduhovitejšega rimskega dnevnika »Travaso delle idee«. Ti hudomušni gospodje se seveda ne ogrevajo za kake visokoleteče ideje, in radi tega imenujejo raznašalci list: »Travaso delle ideine«. Kričala sta vednomer tja na oder, hvalila, kritizovala, vse glasno s sonornim glasom, da sem šele sedaj dobil pravi pojem o južni živahnosti. Kape so v ednomer frčale na oder posebno priljubljenim pevkam kupletov, vihravo ploskanje in odrobovanje ni nikdar nehalo. Tam v prvi vrsti so pa sedeli častiti gospodje vseučilišni profesorji. Ako žena kaže svoje lepe ude, ni to takšen smrtni greh, očurno in ostudno je pa, ako hoče mož z najbolj rafiniranimi sredstvi premotiti čute, kar je storil neki francoski posnemalec žen. To je bila najsijajnejša točka sporeda. Ali tudi ta perverznost je učinkovala na mladino, ki je vzdignila pravo rjojenje in tulenje, bolonjske dijaške čepice, spominjajoče na najslavnejše staroitalijansko vseučilišče, so zopet in sicer v veliko večjem številu frčale skozi zrak. Tako dijaštvo ne bode prenovilo italijanskega življenja, to je žalosten znak občnega upadka.

Vrnivši se prihodnje jutro iz vatikanskih zbirk, šel sem v gledališče Argentina, v čigar foajeju je bila seja kongresa, to je gruča kričavih ljudi, ki so se prepirali okoli zelene mize, za katero je sedel obupani predsednik z zvonom v roki. Govorilo je kakih pet v ednem trenutku, drugi so pa kar kričali povprek. Ko sem vstopil, je ravno govoril neki neodrešenec iz Trsta proti mednarodnemu značaju društva. Tudi jaz sem želel pristopiti v »Corda fratres«, ali ko sem

rekel, da sem Jugoslovian, čutil sem takoj, kak veter da veje, in s klopi, kjer so se utaborili naši neodrešenci, so se čule strupene opazke, ki pa niso našle odziva med dijaštvom. Bilo je vmes nekoliko Rumunov, s katerimi so se prireditelji pogovarjali v francoščini. Prišlo je do glasovanja, dasi je bakanal od minute do minute naraščal. Predsednik je sredi dvorane skakal od stola do stola, dokler ni delil bele in črne ovne v dva tabora. V znak, kaka je bila debata na kongresu, bodi omenjeno, da je pri prvi svečani seji v navzočnosti naučnega ministra neki dijak z ozirom na znižano vožnjo po železnici zahteval, naj se dovoli znižana cena tudi znankam dijakov, dijaki imajo mnogo znank, ali malo denarja. Minister je seveda moral formalno obljubiti, da bode stvar pretresal.

Zvečer smo bili v kapitolinskem muzeju gosti senata in naroda rimskega. Srce nam je širila zavest, da nas je povabil S. P. Q. R. na svečano razsvetljavo muzeja. Bil je to sprejem pri županu knezu Colonna. Nekdaj so se rimski muzeji razsvetljevali z bakljami, danes jih pa nadomestuje električna luč. Res je, da je mogoče marsikatero soho, ki je na slabem mestu, bolje studirati pri taki razsvetljavi, teme postajajo intenzivnejše in marsikatera lepa črta se nam odkrije. Pred portalom so stale straže z golimi sabljami v dveh vrstah, pri vходу pa portir z belo lasuljo v dragem starem dvornem kostumu. V široko prepasilnico so bile všife one štiri neizogibne črke S. P. Q. R. Ob stopnicah so stali ognjegasci. Po dvoranih, ki so bile res krasno razsvetljene, so se gnetli dijaki. Tu in tam je bilo nekoliko najbrž uradniških rodbin z mnogimi hčerkami, ki se pa niso ravno prištevale eliti. V kabinetu, kjer je kip Venere kapitolinske, je bilo vedno nekoliko dijakov, ki so morali seveda zbijati bedaste šale. Ne vem, ako se bi recimo slovenski dijaki pri taki priložnosti bolje obnašali, ali ti se pa tudi ne ponašajo biti potomci starih Rimljanov in vseh veleumov cinquecenta.

Naši se dandanes kaj takega še lahko špogajo, Italijanu bi pa moralo biti tako počenjanje smrten greh.

Slednjič je prišel don Prospero, kakor imenujejo Rimljani svojega župana. On je rimski knez in potomec edne najstarejših rimskih rodbin, kar se mu pa ne pozna; podoban je namreč jovialnemu svetovalcu kakega provincijalnega mesta. Obraz njegov je okrogel, zagorel, nos kratek in močen. Kmalu je izginil, kar je vzbudilo občno nevoljo. Dijaki so namreč pričakovali, da bode pripravljen vsaj kak bife, glasno so grajali tak sprejem in žvižgajoči zapustili renesančno palačo, sezidano po načrtu Michelangela.

Sv. Jeronim.

Po celem svetu je zaslovel zavod sv. Jeronima. Koliko uvodnih člankov, brzojavk, dolgih in kratkih poročil so prinesli dan za dnevom naši dnevniki. Sloveče gostišče, ki je delalo diplomatom toliko preglavice, je blizu Cavourjevega trga. Modernih Italijanov se polasti mnogokrat megalomanija. Dolgo časa že zidajo ogromno justično palačo, ki pa še ni dovršena in še ne bo skoro, ker pač vedno primanjkuje potrebnega cvenka. Pred palačo so pa postavili spomenik Cavourju, največjemu italijanskemu državniku, ki gleda izza nedovršenega pročelja palače na velike kupe opeke in kamenja za zidanje, na plote, za katerimi se nahajajo stavbeni prostori. Vse je nedovršeno, kakor zjednjena Italija in sredi teh stavbišč stoji kip onega, ki je največ pripomogel, da je postala Italija ednotna država in prestala biti geografski pojem. Težko mora biti italijanskemu rodoljubu, ako zagleda tu sredi kupov opeke, peska in apna kip velikega Pijemonteza. Tu sredi teh stavbišč pač začne vsak razborit Italijan dvomiti, ali bode državna stavba kedaj dozidana, in tu ga prešine bojazen, da staro plemo ni več zmožno, da mu ne dostaja sil dovršiti započeto delo.

(Dalje pride.)